

BIBLIOTEKA

E

854 - 32

SHTETIT

Q 40

GJIROKASTER

KOÇO QENDRO

operacioni i një plage të vjetër

TREGIME

854-32

Q ko

5

KOÇO QENDRO

OPERACIONI
I NJË PLAGE TË VJETËR

T r e g i m e

~~55496~~ 2890

BIBLIOTEKA E SHËTIT
GJIROKASTER

SHËTËPIA BOTUESE «NAIM FRASHËRI»

NË KTHETRAT E SHQIPONJAVE

Ishte fillimi i stinës më të bukur të vitit. Retë e zeza, që patën sjellë furtuna e rrebeshe, u zhdukën larg-larg, tutje, mbrapa maleve të lashta. Në ditët që agonin, dalngadalë nisi të tretej akulli e dëbora. Uji i kristaltë ja mori vrapit duke gurgulluar poshtë grykave. Toka e dëshiruar për rrezet e ngrohta të diellit jetëdhënës, lëshoi filizat e parë të gjelbërimit.

Një erë e freskët, që të mbushte kraharorin, një erë e pastër që të përtërinte, filloi të ndihej kudo!...

... Por në zyrat e hetuesisë, shoferi i taksisë, që i dallohej shenja e një plage të vjetër në faqen e majtë, zbërtheu jakën e xhakaventos prej meshini, se ndjeu zagushi. Atij i thahej pështyma në fyt përherë e më shumë. Kjo kishte arsye të forta. Gjatë gjithë seancave që e kishin marrë në pyetje kishte rezistuar me të madhe: «Më keni arrestuar kot së koti!», po më vonë i ndodhur para fakteve, ai kishte pranuar akuzën dhe ishte shtërnguar të pohonte të dhëna plotësonjëse që hidhnin dritë mbi veprimtarinë e tij armiqësore. Midis të tjerash, kishte nxjerrë në shesh dhe lidhjet që kishte patur me atë

person, fotografinë e të cilit oficeri i sigurimit ja zgjati ndihmësit të tij duke i thënë:

— E njihni këtë, shoku Dhori?

— Jo — tha ai si e vërejti me kujdes.

— Është numri që së fundi ka nxjerrë kokën në arenë — u përgjegj oficeri, buzëgaz, duke shfle-tuar dokumentat e vendosura në dosjen që kishte përpara.

— Stefanaq Kurrizi? — pyeti punëtori opera-tiv.

— Dora vetë. Këtej e tutje, për ne, ky do të je-të shtatëmbëdhjeta! Vëreje me kujdes e kije para-sysh. Me këtë numër do të kemi të bëjmë — e mbyl-li bisedën oficer Skënderi, shefi i degës, që së ba-shku me kolegun e tij, ndiqnin zhvillimin e ngjar-jeve.

* * *

Si çdo ditë edhe atë mëngjez, që nga kreshta e malit hijerëndë, dielli lëshoi me shkëlqim rrezet e tij mbi gjelbërimin që kishte mbuluar vendin ane-nbanë. Refleksi i atyre rrezeve në pikat e vesës së natës u shtonte edhe më shumë bukurinë luleve, që porsa kishin çelur. Nga ai shkëlqim dukej sikur ato po përshëndesnin të gëzuara një shqiponjë që fluturonte krenare aty lart në qiellin, e kaltër.

Shpendi filloi të ngrihej gjithnjë e më lart. Kë-shtu u largua deri tutje në horizont e pastaj u kthye përsëri. Kur po fluturonte krejt i qetë, papritur mblo-dhi krahët dhe, si ndonjë shigjetë, u lëshua poshtë në luginë. Mbas pak u ngrit në fluturim fitimtar. Në kthetrat e tij, një gjarpër i madh lëkundej i

tmerruar. E ngriti lart e më lart e pastaj e lëshoi. Gjarpëri, si u përplas për tokë, nuk arriti të bënte as përpëlitjet e fundit, se edhe një herë u mbërthye nga ato kthetra të fuqishme, që e shtërnguan si në darë dhe e copëtuan aty, majë shkëmbit të madh!..

«Sa shpend i tmerrshëm!» tha me vete ai që e pa atë skenë, i strukur aty te hyrja e guvës së errët, dhe sepse ndjeu në trup një rrënqethje të ftohtë. Pa e kuptuar as vetë shkakun, këmba-dorazi, filloi të fshihej nëpër shkurret që kishte aty pranë.

Kështu, ndërsa majë shkëmbit të thepisur nge-lën mbeturinat e gjarpërit të copëtuar, një «zvaranik» tjetër rrëshqiti nëpër pyllin e dendur, me shpresë se do t'i shpëtonte syrit të mprehtë të shqiponjave!

* * *

Ai hyri në qytet së bashku me errësirën e natës. Nën ndriçimin e llambave neon, ecte i shkujdesur, si një njeri që as interesohej fare për ata që i kalonin pranë. Megjithatë, në kundërshtim me dëshirën e vet, aty-këtu e ngadalësonte hapin dhe pa rënë në sy vërente ndërtesat e reja, dhe rrugët.

Sa kish ndryshuar ky qytet brenda atyre pak viteve! Vendin e dyqaneve të vogla si furriqe pulash e kishin zënë bloqet e ndërtesave shumëkatëshe, e kishin zënë magazinat popullore. Rrugicat e ngushta të shtruara me kalldrëm, ishin mbuluar nga bulevardet e gjera me trotuare.

Si kaloi nëpër njerin nga këto bulevarde, ai

preu më të majtë e hyri në një rrugicë. Këtu shpejtoi hapin. Tej kryqëzimit të rrugëve mori më të djathtë e mbas një copë udhe ndaloi para portës së një shtëpie dykatëshe, oborri i së cilës ishte i rrethuar me mur prej tullash. Aty ktheu kokën mbra-pa, sikur desh të shikonte rrugën nga kishte ardhur, pastaj, si kontrolloi edhe një herë numrin e portës, trokiti me ngadalë...

Heshtje... Trokiti edhe një herë pak më fort.

— Urdhëroni! Kush është?... — u dëgjua një zë gruaje që nga brenda.

— Jam një shok i Stefanaqit. Aty është? — pyeti ai që trokiti.

— Këtu është, këtu — u përgjegj ajo.

— Ju lutem, i thoni të dalë pak.

— Ja, tani — tha gruaja dhe brenda u dëgjua një bisedë e mbytur. U ndezën dritat e sofatit. Kur u hap dera, nga shtëpia doli një burrë shkurtalaq, thatanik e me kokën pothuajse tullë. Ai kopsiti xhaketën e bizhamave, rregulloi pandoflat e leshta dhe, si zbriti nga shkallët në oborr, filloi të shante ata «të paedukatë» që atë ditë na i kishin prishur me top lulen «ROZMARI», që e shoqja e ruante si sytë e ballit. S'desh që ta tregonte inatin para atij që e priste jashtë, prandaj, kur po hapte portën, u mundua të dukej i qeshur, siç e kërkonte edukata. Kështu, pa e parë se kush ishte ai që e kërkonte, tha:

— Urdhëroni!.. Urdhëroni!..

Ai që ndodhej para tij, duke përkulur pak kokën përpara, e përshëndeti:

— Mirëmbërëma!

— Mi..mi..mirë..mbrëma — u përgjigj edhe i

zoti i shtëpisë, që u mbërthye si më gozhda nga prania e papritur e këtij njeriu, të cilin kishte vjete që nuk e kishte parë dhe që e dinte se prej nga vinte. I porsaardhuri nuk priti që ta ftonin po hyri brenda dhe mbylli portën.

— Si je, shoku Stefanaq? — e pyeti ai dhe i zgjati dorën për ta përshëndetur. Stefanaqi s'levizi fare.

— Aha! Sonte ta zura, më ke për darkë, shoku Stafanaq — tha me shaka mysafiri, por prapë i zoti i shtëpisë nuk u përgjegj.

— Kam një porosi nga drejtori i ndërmarrjes — vijoi i porsaardhuri duke marrë një qëndrim serioz. Mbas ngurrimit të shkurtër, si përpëliti sytë, burri me bizhama, i vuri llozin portës dhe u drejtua për në shtëpi, pa i dhënë përgjegje. Mysafiri e ndoqi nga mbrapa. Hynë në dhomën e pritjes e të dy qëndruan të heshtur, sikur t'i kishin mbaruar të gjitha fjalët e të mos kishin më çfarë të bisedonin.

— Po!.. Gjithë kjo shtëpi dhe s'paska vend! — tha si me vete mysafiri. I zoti i shtëpisë, që e dëgjoi, diçka murmuriti.

— Hë! Mos deshët të thoshit gjë?

— Desha të them: Pse erdhët tek unë? — tha tullaci.

— Pse, s'pranoni miq?.. Dera juaj për miq ka qenë gjithmonë e hapur!.. Babai juaj, ndjesë pastë...

— Ju lutem, babanë tim e lini të tretet rehat aty ku ka rënë. Më thoni, ç'doni nga unë!?

— Asgjë! Erdha vetëm që t'ju vizitoj! Miqtë e vjetër nuk harrohen kollaj «shoku Stefanaq» — tha i porsaardhuri krejt i qetë duke hequr kasketën nga koka.

— S'kam nevojë...

— Për çfarë?.. Për miq si unë? — e ndërpreu ai — Bah!.. Po më përzini?.. Shiko, shiko se sa larg paska shkuar puna!.. Domethënë s'më njihni për njeriun tuaj?..

— Ta thashë një herë!..

— Por të njohim ne, zoti Stefanaq! — ju përgjegj i xhindosur mysafiri që u ngrit me rrëmbim dhe ju afrua pranë. Nofullat e shtënguara dhe damarët që i kishin kërcyer nga inati, e tregonin edhe më të shëmtuar fytyrën e tij, që dukej sikur do ta përllante atë verdhacuk, që u zmbraps për t'u mbrojtur.

Në atë pozicion që kishin qëndruar, dukeshin si dy maçokë të tërbuar, që po bëheshin gati të mbysnin njëri-tjetrin, por zhurma e derës që u hap, i ndryshoi punët. Në hyrje u duk e zonja e shtëpisë. Ajo kishte veshur një penuar ngjyra-ngjyra dhe me tërë ato bigudina që kishte vënë në kokë, ngjiste si ndonjë dele laramane. Baluket e gjata i dukeshin si leshtë e deles me rodhe.

Ata të dy, porsa e panë gruan, menjëherë ndëruruan pozicion, sikur të ishin dy aktorë me përvojë. Me një fjalë gruaja s'kuptoi asgjë ç'kishte ndodhur.

— Është një shok nga të punës — i tha Stefanaqi së shoqes duke i paraqitur mysafirin.

— Gëzohem, posi! Mirë mbrëma e mirë se na erdhe! — tha gruaja dhe i zgjati dorën të panjohurit.

— Mirë se ju gjeta! — u përgjigj ai.

— Si jeni me shëndet? Të gjithë të afërmit mirë?...

— Ju faleminderit, po ju?..

— Mersi! Mersi — tha ajo në gjuhën franceze, sikur ta dinte në majë të gishtave atë gjuhë, kurse në të vërtetë s'dinte asnjë fjalë më tepër nga ajo «mersi». Ajo e shqiptoi atë fjalë me delikatesë, se dera e tyre e kishte patur zakon ta përdorte si «familje me kulturë», që hiqeshin.

— Po uluni! Uluni! Pse rrini në këmbë, Fankë! Uluni!.. Ja, sakaq, do t'ju gostis — tha ajo dhe shkoi te rafti ku mori një shishe me raki rrushi dhe dy gota.

— Mos u mundoni, ju lutem, është e tepërt — tha mysafiri.

— Bah, ç'është ajo! — u përgjigj gruaja dhe gotat e mbushura me raki i vendosi mbi tavolinë para dy burrave, që zunë vend në kolltukët ngjyrë kafe në të errët.

— Lere dhe shishen — i tha i shoqi.

— Po mirë, si të kini qejf. Ju bëni muhabet, kurse mua do të më falni, se po merrem me përgatitjet për ditëlindjen e Fankës, që e kam mbas disa ditësh — përfundoi gruaja.

— Shiko punën! Shiko punën — ja priti mysafiri dhe ajo doli nga dhoma duke përdredhur pak belin. Mbas një heshtjeje të shkurtër, Stefanaqi mori në dorë gotën e rakisë. Atë bëri dhe tjetri.

— Gëzuar! — tha mysafiri.

— Gëzuar!

— Tani m'u duke Stefanaqi i vërtetë!

— S'kam ndryshuar! Jam ai që kam qenë — u përgjegj burri me bizhama duke shtrembëruar buzët nga kupa me raki që ktheu menjëherë.

— Kurse unë, të them të drejtën, po shoh se ke ndryshuar. E po ç'të bësh! Ndryshon koha, ndry-

shojnë dhe njerëzit. Tani që erdha rrugës, as nishan nuk i pashë dyqanit tuaj!.. Bukur! Bukur shumë!.. Aty paskan ndërtuar një pallat të madh!..

Këto fjalë të zotit e shtëpisë e ngacmonin si zjarri ujët në kazan, prandaj edhe ai zjente përbrenda por nuk u përgjegj.

— ... Po s'prish punë!.. — vijoi mysafiri — ti Stefanaq prapë qenke mirë. Punë të kanë dhënë.: Pse të mos bëhesh me ta?!..

— Unë të bëhem me këta? Kurrën e kurrës — shfryu me inat tullaci, që ishte bërë më i verdhë seç ishte.

Mysafiri qëllimisht e thumbonte me ato fjalë. Ca vetë e ca nëpërmjet të të tjerëve, ai e njihte me dhëmbë e dhëmballë Stefanaq Kurrizin. Familja e tyre kishte qenë familje tregëtarësh den-babaden!.. I jati, Postol Kurrizi, nuk kishte patur ndonjë pasuri të madhe, por ishte lidhur aq shumë pas parasë dhe pasurisë sa që, kur i mbyllën dyqanin, ra i sëmurë e nuk e ngriti më kokën gjersa vdiq, S'do mend dhe i biri s'binte poshtë. Megjithëse kishte qejf, ai nuk pati mundësi të merrej gjatë me tregëti, por xhambasllëqet që i la trashëgim i jati, dinte t'i përdorte me mjeshtëri. Mirëpo, këto xhambasllëqe e futën dhe në telashe nga të cilat tani nuk dilte dot. Ato dhe urrejtja për pushtetin, e bënë agjent të spiunazhit të huaj. Kur mendonte se që i tillë, i vinte mirë, se kështu do ta shfrynte dufin mbi këta që «e kishin katandisur punëtor krahu» aty në sektorin e ngarkim-shkarkimit të ndërmarrrjes. Por nganjëherë kjo dhe e tmerronte!

Ishte finok i madh prandaj urrejtjen e punën e tij armiqësore e fshihte me kujdes, ashtu siç fsheh